
ТЕМА V

**БОЉЕ ЈЕ НА ВИШЕМ МЕСТУ
БИТИ ПРОСЕЧАН, НЕГО НА
НИЖЕМ ОДЛИЧАН;**

АЛИ БИТИ ПРОСЕЧАН НА НАЈНИЖЕМ,
А МОЋИ БИТИ ОДЛИЧАН НА НАЈВИШЕМ
ПОЛОЖАЈУ, ПА СЕ ТИМЕ ЗАДОВОЉИТИ –

ТО СЕ НЕ ДА ОПРАВДАТИ!

Материјализација личности, Ирина Поповић

ДРУГА НАГРАДА 12. БЕОКУЛИС-а: ФОТОГРАФИЈА
Галерија КУЛОАР Математичка гимназија Београд

Уметничка школа Ниш
Ментор: проф. Драгана Николић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

МИСЛИТИ И ЖЕЛЕТИ, ЗНАТИ И МОЋИ

Трећа награда 8. БЕОПС-а

Осврћући се за собом, не заборави да си човек, пази, не падни! Зар победе у малим биткама или кошкањима значе победу над светом, мудрошћу и човештвом? Зар мислити и желети – значи знати и моћи? Ако сте нападнути – „браните се тамо где нема напада”, јер тако ради човек који се не мери просеком, већ властитом индивидуалношћу. Будите крајње суптилни до нивоа безобличности, тајанствени до тишине, да бисте на тај начин управљали судбином противника, саветује мудри Сун Цу. То је стратегија која разликује одлучног борца на највишем положају од сићушног калкуланта пирових победа.

Риби је дата вода којом је повезана са другим, себи једнаким рибама. Вежу их извори хране, склониште, гени који им пружају могућност борбе за опстанак. У тој борби неке рибе ће се наћи на водећем месту у свом јату. Али, могу ли се оне надати да ће заувек опстати на том положају и пркосити природи? Зар и не помисле да могу завршити на удици или кљуну какве морске грабљивице?

Несумљиво, човек, као и сва створења у природи, треба да стреми вишим позицијама у друштву или, пак, самосвести и слободи. Но, човек је створење оденуто у рухо охолости, и онај ко не жели да од врућине умре, нема му друге до да се примири на свом месту, да се притаји и оштри зубе за прилике које ће у стремљењу ка бољитку искористи. Истина, на тај начин неће можда осетити луче славе и тријумф, али га неће ни ветрови одуваати, нити таласи бацати о стене његових неостварених могућности. Сами знате да је то логика осредњости, која вреба успех сервиран на тањиру.

Понекад, а можда и најчешће, управо се човеку тупих зуба нуди обиље најдивнијих гозби и галантних свечаности. Међутим, он их не прихвата и враћа се својој пећини – оној платонистичкој, у мрак – не знајући да дан без зоре није дан, као што је храна без уста – само земља. Он, који је могао да води друге и има идеје да промени свет – седи, не схватајући да га ништа не оправдава зато што свој живот није учинио плодношћу и посвећеним успијању

човечанства. Како би уопште и разумео свет из те перспективе, кад није налик Њутну, који је одгонетао тајне истог тог света „с леђа дивова”. Истина, излазак из мрака сујеверја никада није био лак, јер када се Везалијус дрзнуо да оповргне ауторитет Галена, осуђен је као лажљивац и лудак. И Галилеј и Коперник су једва избегли ломачу, следећи идеје Ђордана Бруна.

Живот посвећен научном, културном, технолошком развоју људског рода, никада није протраћен, па макар се човек налазио на најнижим позицијама у круговима у којима дела.

Још су нас стари грчки мудраци учили да је природно стање материје – напредак. Сва твар универзума се креће ка успостављању виших и одрживијих форми.

Тако се и људско друштво, као један њен непоновљив и посебан вид, по аксиоматским законима помера бољитку.

Истина, у хаотичности светских сеоба, посматрачу се може учинити како човечанство, идући напред, заправо срља у мрак и амбис. Због тога људи одлучују да не помажу ближњем свом. Траже сопствено избављење, штавише, галопирају уз помоћ узди свог безумља и амова своје похлепе, не зазирући од закона којима се воде, како материјална, тако и социјална физика. Чекајући да их буре н о в и х времена ухвате у најдубљим подрумима људске хијерархије који се успехом зову, они зазиру од свог трага у развиту, коме је по природи дато да покреће еволуцију свега. Зато се питам, да ли се може оправдати људско пркошење општем развоју коме једносмерно и приморано стреми сва материја, упркос странпутицама? Да ли се може оправдати обитавње међу непокретним и инертним људима, које је сам живот претекао и превазишао?

Дужност је сваког човека, ако не може да се придружи развоју и промени, да га бар не кочи и не зауставља. То је дуг, ако не према себи, онда према онима који тек долазе. Није пораз најгори неуспех, већ одустајање да мењаш свет по мери најбољих. То је истински неуспех! Зато од цигли које бацају на тебе они просечни, гради чврсте темеље будућности, јер онда нећеш узалуд потрошити тај кратки сан што га животом зовемо...

Страхиња Гвоздић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

МОРАМО КОРАЧАТИ НАПРЕД

Друга награда 8. БЕОПС-а

Дани нам брзо протичу. Питамо се где ли су сада изгубљени тренуци наших живота, али се не трудимо да то одгонетнемо, па ово често постављено питање обично доживљавамо као – реторичко. Врло лако улазимо у бесконачан вртлог свакодневних проблема и трзавица, који нам не дају мира. Да ли се крећемо ка својим циљевима или и даље непомично стојимо и гледамо како се завршава још један досадан дан? Да ли смо осуђени на круг, као оно „сипљиво коњче” из песме „Долап” Милана Ракића?

Те високе бедеме око себе сами смо подигли, али исто тако их можемо сами и срушити. Зар није лакше рушити него градити? Најчешће, нажалост, јесте...

Када бисмо се сви стопили у масу и када не би постојала никаква разлика међу нама, да ли бисмо имали икакву жељу за напретком? Да штрчимо, виримо, измигољимо се и отгузимо у правцу који нас изазива...

Када би се појавио неко ко себи не жели да дозволи ниједан тренутак лењости, можда бисте помислили: „због чега ли он то ради? ” или: „која је сврха, када је већ пронашао место на неком положају? ” или: „овај је луд!” или: „мора да постоји нека задња намера...” „Бити на одређеном положају у друштву” је само фраза. Бити у непрекидном кретању и тежити промени може бити закон физике, термодинамике, али и закон људског постојања. А тежимо ли ми промени? Грабимо ли да остваримо све потенцијале своје људскости? Да се поправимо и поправимо друге?

Дане проводимо бринући о томе како ће нас други људи посматрати, какав ћемо утисак оставити, и у том свакодневном бунилу заборављамо на себе – истинског себе, који не сме бити „подлац који се на све навикне” или досадна фигура која се зауставила у једном тренутку јер се задовољила оним што има и што јесте.

Друштво у којем живимо непрестано нас гуши, намеће нам норме и поставља границе. Заслепљује нас погрешним идеалима, а у оне праве више не верујемо, јер не разликујемо истину од лажи. Доз-

---

ОГЛЕДАЛО

волили смо себи да нас учине безличним и да нас све ставе у исти калуп, лишене могућности да сами себе обликујемо. Не видимо своје „бескрајне плаве кругове” и тупо зуримо у туђе звезде, јер мислимо да нам оне могу донети мир. Али, заправо, никада не буде тако. Онај ко тражи кривца у другоме постаје огорчени мајстор за смишљање изговора и подражава лисицу из басне о киселом грожђу. Таквоме и лимун постаје слadak, такав сам себе спутава да спозна колико може.

Морамо ићи напред, јер, уколико се то не деси, потонућемо заједно са осталима који се никада нису потрудили, а могли су. Велики је грех имати могућност, а немати жељу. Можда чак већи него имати жељу, а немати могућности!

Завршићу своје излагање опоменом песника која гласи:

„Човјече, пази да не идеш мален испод звијезда!”

Има везе са овом темом, зар не?

Оливера Николић

Шеста београдска гимназија, Београд

Ментор: проф. Олгица Рајић

УМНОЖИМО И РАЗВИЈАЈМО СВОЈЕ МОГУЋНОСТИ

Било да је реч о послу, школи, спорту или родитељству, свако од нас се некада запита колико је добар у ономе што ради. А шта уопште сматрамо добрим? Да ли смо бољи ако постижемо доста са минималним радом или ако се много трудимо? И у чему се наш успех огледа? Да ли се он манифестује у нашим резултатима, оценама, медаљама, заради? Које ми у ствари треба да будемо успешни и добри, и шта је мерило те процене?

Да бисмо могли да одговоримо на ова питања корисно је да размислимо више о историји људских достигнућа. Човечанство су задужили велики људи, који су на путу остваривања својих племенитих идеја сигурно наишли на недомисливо много препрека, али их оне нису спутале. Још у старој Грчкој, филозофи своја велика дела нису стварали са лакоћом, него у свету препуном предрасуда. Многи од њих су били за живота оспоравани, али су се аутентичног пута, својих схватања и ставова увек држали. Сетимо се Сократовог држања пред смрћу или стоичког односа према животу. Бројни композитори, велики ствараоци, одраставши у лошим условима, имали су веома тешке почетке. Бетовен је један од многих који су били суочени са злостављањем, што је само једна од бројних потешкоћа са којима су се људи хватали у коштац. Сиромаштво, насиље у породици, физичка онеспособљеност, појављују се у животима многих од нас, али суштина није оно што нам се дешава, већ како се ми носимо са тиме. Роза Паркс, мајка покрета за права људи, је упркос сталној дискриминацији постала једна од најутицајнијих жена свог времена и променила је велик и број живота. Фрида Кало, упркос свом болу који јој је живот нанео и камењу који је на њу сасуо, никада није престала да ствара...Сломљених костију и у завојима, у болесничкој постељи, сликала је свој лик који је видела у огледалу. Наше препреке нам се увек чине великим, али морамо размишљати корак даље и мислити не само на себе, већ и на све оне пре нас који су се успротивили својим ограничењима, превазишли своје страхове, остварили своје снове, и који су и поред свега мислили на друге!

ОГЛЕДАЛО

Сличну тему обрађује и једна библијска прича о талантима, у којој неки господар одлучује да својим слугама повери новчиће, очекујући одређено понашање. Док су добре слуге умножиле поверено и донеле двоструко већи број таланата свом господару, трећи слуга је свој дар закопао и сачувао да би му га вратио. Прича недвосмислено осуђује човека који своје потенцијале, односно могућности није умножавао и развијао. Сви смо ми рођени са неким способностима и талентима и свако од нас их релативно рано препозна, али мало је оних који им се истински посвете. Такви светле својим врхунским достигнућима у свим областима живота, као звезда Новака Ђоковића у спорту, као звезде наших великих научника Тесле, Миланковића и Пупина, као све оне звезде које можемо достићи и ми.

Човек је биће које не може да стоји у једном месту. Он није оно што јесте и јесте оно што није, како је рекао један филозоф. Ми смо створени за велика дела. У нашој природи је да се стално усавршавамо, Унапређујемо свет, градимо себе, стварамо вредности. Бити, значи бити бољи у односу на наш јучерашњи резултат, а не у односу на идеалну норму. То је оно што нас истински испуњава. И није сми-сао у томе да будемо спред других или добијемо славу и признања. Једино што је важно је да смо посвећени раду, и да из године у годину, из дана у дан будемо мало бољи него што смо били. Да живимо тако да овај свет због нас буде боље место. Како је велики револуционар Нелсон Мандела рекао: "Не можемо се задовољити животом који је мањи од оног који смо способни да живимо. "

На путу ка успеху нема изговора и неуспех се не да оправдати!

Maeva Nyobo

Математичка гимназија, Београд

Ментор: проф. Синиша Митрић

ОГЛЕДАЛО

Вермер, Девојка са бисерном минђушом

Миа Секулић, III - 3, Ре-креација Вермеровог дела

Ре-креација Вермеровог дела, Миа Секулић

ПОХВАЛА 12. БЕОКУЛИС-а: ЛИКОВНИ РАД
Девета гимназија Михаило Петровић Алас Београд
Ментор: проф. Милица Ракоњац

ODLIČAN OBUĆAR | LOŠ CAR

Da ja prvo sebi objasnim sve segmente izreke iz naslova, pa ću videti da li se sa njom slažem ili joj protivrečim.

Prosek je reč koja etimološki verovatno znači – rasečeš kolač, uzmeš deo slatkog tkiva i zaključiš da je većina kolača takva. A njegov odličan deo su one kapljice čokolade kojih nema u tom zalogaju koji si proglasio prosekom. To je odličan deo kolača i do njega se valja potruditi.

Odličan je onaj koji u školi ima sve petice, a **odličan čovek je najsličniji ideji čoveka**, kako ga je bog zamislio. Ima odličnih ljudi, odličnih pisaca, odličnih vodoinstalatera, odličnih lopova i odličnih demagoga. U toj korpi odličnih mogu naći i sebe, jer sam odličan u odnosima s potrošačima vremena.

Najviše i najniže mesto je problem u mom razumevanju, jer mi se odmah javlja misao o mestu u društvu, a imajući u vidu naše – najviše je loših na najvišim mestima. Shvatiću ove sintagme šire, kao lestvicu sa niskim i visokim pritkama. Pretpostavljam da najniže mesto ne podrazumeva mesto obučara ili vratara, a najviše mesto vladara, kralja ili cara, jer, rekao sam, ima odličnih obučara i, daleko više, loših careva.

Suština je u poslednjem delu tvrdnje – u potencijalu „moći biti” i „ne biti” „pa se time zadovoljiti”. I sa time ću se složiti – u tome je problem „trske koja misli”. U „Savetima mladom piscu” Danilo Kiš između ostalog kaže: „Ne piši za prosečnog čitaoca, svi su čitaoci prosečni. Ne piši za elitu, elita ne postoji, elita si ti. Ne misli o smrti i ne zaboravi da si smrtnan.”

U ovim podukama vidim suštinu koju učitelj prenosi učeniku, ali mu ne kazuje sve, jer ga voli. On ga bodri da ne bude ni nadobudan ni snishodljiv, ni ambiciozan bez pokrića, ni mlak. „Ako si mlak, ni studen ni vruć, izbljuvaću te iz usta svojih!” piše u Otkrovenju Jovanovom. Da ne misli na smrt kao jedinu izvesnost, pa zbog toga padne u očaj i depresiju – jer, čemu sve kada ćemo umreti? , ali da ne zaboravi da je smrtnan u trenucima kada pomisli da je moćan kao bog, kada se popne na tu najvišu pritku zamišljene lestvice.

Odličan je onaj koji razume vreme, ono koje nam je dato u našem kratkotrajnom boravku na ovom svetu. On nikada neće biti prosečan ni

---

OGLEDALO

---

mlak i nikada neće odustati od najviše pritke na lestvici, bio on Sergej Bupka ili glumac Narodnog pozorišta. Neće pustiti pesak da mu curi među prste ili dovesti sebe u položaj odrpanaca koji čekaju Godoa i kažu: „Nekada smo mogli da skočimo sa Ajfelove kule, a sad nas ne bi pustili ni da se popnemo na nju. ”

Biti odličan znači imati ideju, cilj i san i ne odustajati od njih ni kada duvaju najsnažniji vetrovi, pa je najlagodnije – ostati gde si. I, na kraju, biti odličan, znači – pokazati drugome da je moguće biti odličan – na najvišem mestu.

Matija Mišić

Šesta beogradska gimnazija, Beograd

Mentor: prof. Olgica Rajić

СУДАР СА РЕАЛНОШЋУ

„Комформитет је тамничар слободе и непријатељ раста”, говорио је бивши амерички председник Џон Ф. Кенеди. У свачијем животу постоје тренуци у којима бира да ли да ризикује и прихвати изазов или да се задовољи оним што има. У овим ситуацијама страх и стрепња често преовладају, али без ризика не може постојати добитак. Страхови од неуспеха и од непознатог су оно што нас паралише. Људима се чини да ако не пробају нису ништа изгубили, да губитак постоји само ако у нешто уложе труд, што је далеко од истине. Константним избегавањем изазова губимо драгоцену искуства и плашећи се да не направимо ни једну грешку губимо прилику да из њих учимо. Пут успеха и прогреса је тежак и изазован, али и неизбежан. Природно је да се свет мења и еволуира. Он никога не чека и судар са реалношћу је неизбежан. Зато је боље научити да грешимо и прилагођавамо се, јер нећемо увек имати могућност да контролишемо услове.

Задовољавање малим стварима и мањак амбиције је многе талентоване људе спречио да остваре свој потенцијал. Окруживање просеком смањује жељу за напретком. Због тога је задржавање у оваквом окружењу токсично за оне у њему. Ако нам ништа не представља изазов нема простора за напредак, јер на можемо проценити колико смо добри или лоши у нечему док не доживимо и успех и неуспех.

”Људски потенцијал је једини не ограничен ресурс који имамао”, говорила је Карли Фиорина. Користећи овај потенцијал свакодневно побољшавамо свет. У интересу друштва је да су сви његови чланови максимално остварени, јер на тај начин могу дати највећи допринос. Понекад нам се свет чини незамисливим без појединих изума и технологија. То су дела оних који су без компромисно прихватили изазове, подухвате и идеје и стајали истрајно упркос изазовима. На овај начин, радом и талентом, напредујемо већ вековима.

Не постоји формула среће, али да би човек био задовољан мора бити испуњен. Нашу срећу и наш пут морамо створити сами. Живети просечним животом у неком малом сигурном свету и вечно

ОГЛЕДАЛО

ићи линијом мањег отпора може нам обезбедити само кајање због пропуштених прилика. Разлика између успешних и не успешних људи није у томе колико су пута погрешили, већ колико су научили из својих грешака. Зато не мерите пут према препрекама, падајте, устајте и пробајте поново, док не стигнете до свог циља.

Јована Павловић

Математичка гимназија, Београд
Ментор: проф. Душица Антанасковић